

**Tiesu apmeklētāju anketu apkopojums
Administratīvās tiesas
2022.un 2023.gads**

Autores: Agnese Frīdenberga, Iveta Kažoka

Rīga
2023.gada, septembris

Publicēšanas datums: 2023.gada septembris

Pārskata autores: Agnese Frīdenberga un Iveta Kažoka

Šis pārskats ir sagatavots projekta “Risinājumi labākai Latvijas pārvaldībai” ietvaros ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par tā saturu atbild biedrība “Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”.

Satura rādītājs

Ievads.....	4
1. Apmeklētāju vērtējumi Administratīvajām tiesām.....	7
1.1 Vērtējums par saskarsmi ar tiesu un tiesas darbiniekiem	8
1.2 Vērtējums par konkrēta tiesas procesa kvalitāti	11
2. Apmeklētāju gatavība elektroniskai saziņai	14
3. Apmeklētāju rakstiskie komentāri	15
Galvenie secinājumi	16

Ievads

Tiesu apmeklētāju aptaujas mērķis ir uzzināt tiesu apmeklētāju vērtējumu un pieredzi saskarsmē ar tiesām. Aptauju nodrošina Tiesu administrācija sadarbībā ar Administratīvām tiesām un biedrību "Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS" (Providus).

Tiesu apmeklētāju aptauja tiek īstenota katrā tiesā saskaņā ar Tiesu administrācijas izstrādāto anketēšanas plānu. Anketēšana notiek Tiesu administrācijas noteiktajā laika rāmī, veltot ne mazāk kā 2 mēnešus katrā tiesā viena gada ietvaros.

Administratīvajās tiesās tiesu apmeklētāju aptauja notika laika posmā no 2022.gada janvāra līdz 2023.gada martam, atbilstoši Tiesu administrācijas izstrādātam plānam.

Šajā apkopojumā vienkopus ir dati par visām Administratīvajā tiesām.

Aizpildītas aptaujas anketas tika saņemtas no šādām tiesām - Administratīvā apgabaltiesa, Administratīvā rajona tiesa Rēzeknes tiesu nams, Administratīvā rajona tiesa Jelgava, Administratīvā rajona tiesa Rīga, Administratīvā rajona tiesa Valmiera.

Neviena anketa netika saņemta no Administratīvās rajona tiesas Liepājā.

Aptaujas procesā tika izmantotas 13 urnas (slēgtas, caurspīdīgas). Aptaujas urnas atradās vai nu pie tiesu zāles durvīm vai pie izejas no tiesas ēkas, atbilstoši ēkas lielumam un konfigurācijai. Tiesu sēžu sekretārs vai cits tiesas darbinieks informēja tiesu apmeklētāju par iespēju aizpildīt novērtējuma anketas un atstāt novērtējuma anketu, to ievietojot aizzīmogatā aptaujas urnā.

Aptaujas urnas tika iztukšotas pēc aptaujas beigām Tiesu administrācijā, piedaloties vismaz diviem Tiesu administrācijas darbiniekiem. Tiesu administrācijas darbinieki apkopoja arī visus anketu datus. Anketas statistiskos datus apkopoja Tiesu administrācijas eksperts, komentārus un datu analīzi veica biedrības "Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS" pētnieces Agnese Frīdenberga un Iveta Kažoka.

Aptaujas dati par respondentiem

Aptaujas veikšanās periodā kopumā par Administratīvajām tiesām tika saņemtas 90 aizpildītas aptaujas anketas.

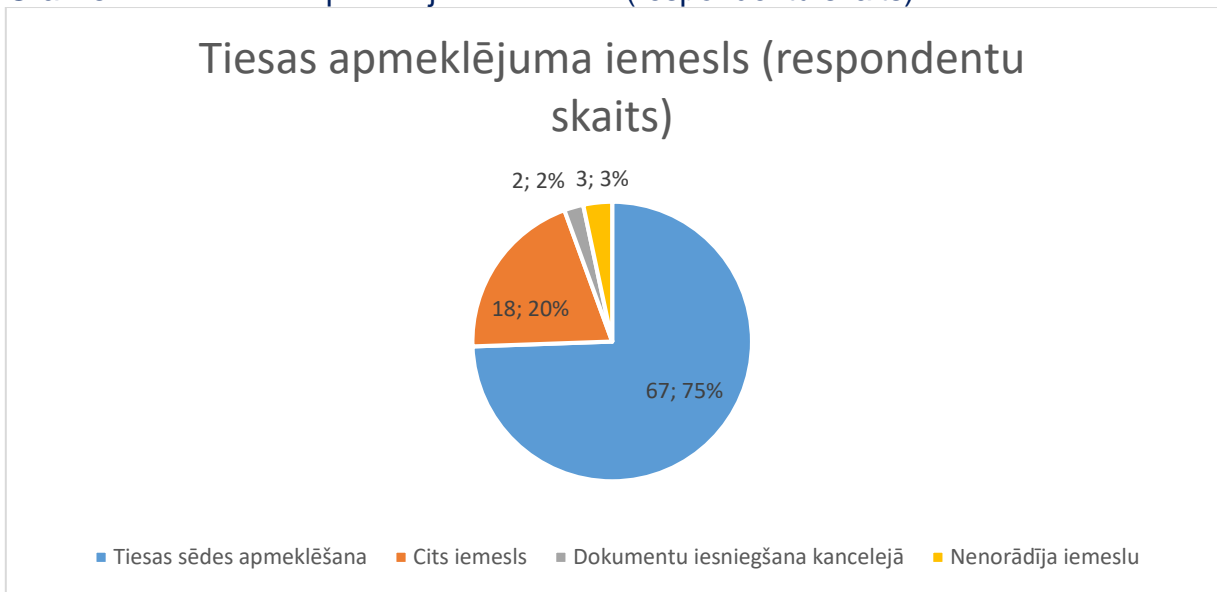
Par divām tiesām anketu analīze nav iespējama, jo saņemto anketu skaits bija mazāks nekā piecas – Administratīvā rajona tiesa Rēzeknes tiesu nams, Administratīvā rajona tiesa Valmieras tiesu (skatīt zemāk Tabulu Nr.1).

Tabula Nr.1. "Saņemto aptaujas anketu skaits, sadalījums pa tiesām"

Tiesas nosaukums	Cik anketu?
Administratīvā rajona tiesa Rīgas tiesu nams	45
Administratīvā rajona tiesa Jelgavas tiesu nams	24
Administratīvā apgabaltiesa	16
Administratīvā rajona tiesa Rēzeknes tiesu nams	4
Administratīvā rajona tiesa Valmieras tiesu nams	1
KOPĀ	90

Biežākais iemesls, kādēļ anketas aizpildītājs bija nonācis tiesas ēkā – tiesas sēdes apmeklējums (67 respondenti jeb 75% no visiem apmeklētājiem).

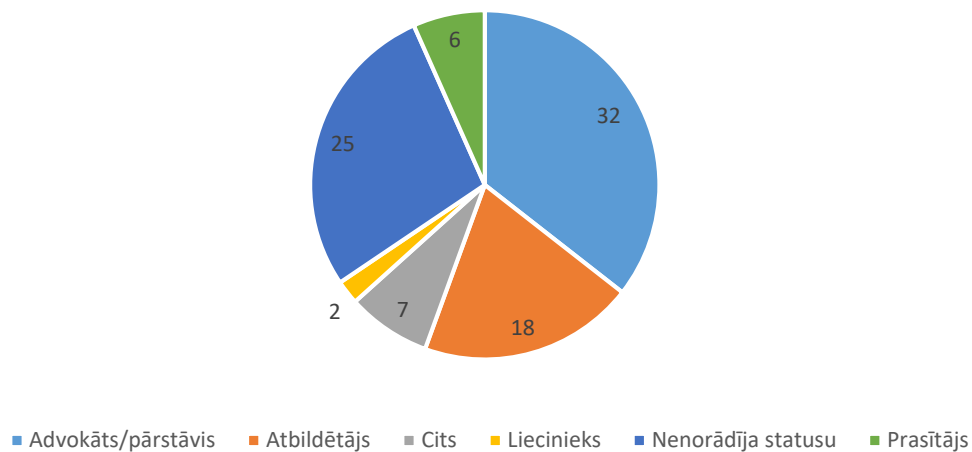
Grafiks Nr. 1 “Tiesas apmeklējuma iemesls (respondentu skaits)”

Salīdzinot ar citiem anketas aizpildītājiem, biežāk anketu aizpildīja advokāti vai pārstāvji.

Grafiks Nr.2 “Respondenti atbilstoši viņu procesuālajam statusam

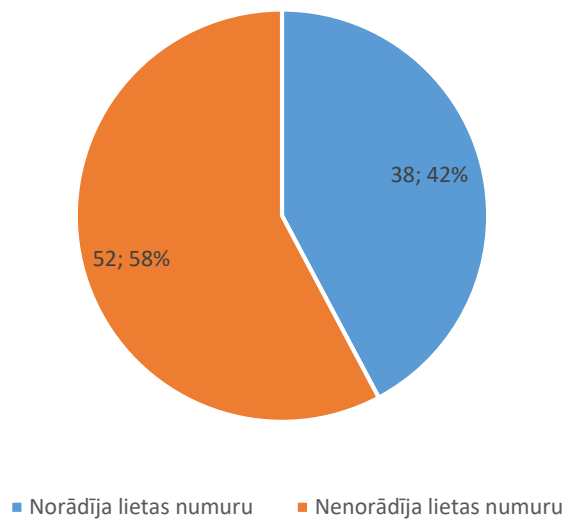
Respondenti atbilstoši viņu procesuālajam statusam (skaits)

31% no visām saņemtajām anketām bija iekļauts konkrētas lietas numurs, kurš ļautu identificēt konkrētā procesā iesaistīto tiesnesi.

Grafiks Nr.3 “Tiesu darba novērtējums atkarībā no tā, vai anketā norādīts lietas numurs”

Vai norādīja lietas numuru (anketu skaits)?

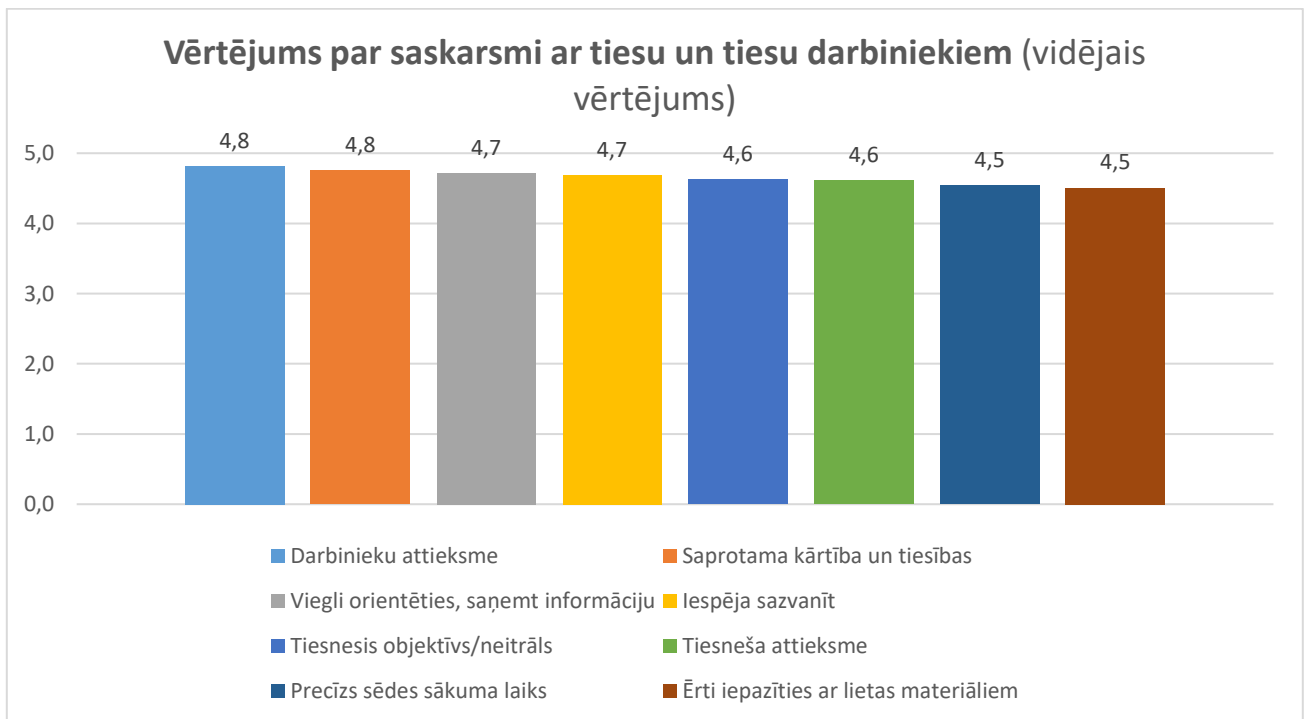

1. Apmeklētāju vērtējumi Administratīvajām tiesām

Kopumā aptaujas dalībnieki augstu novērtējuši saskarsmi ar Administratīvajām tiesām, tiesu darbiniekiem un tiesas procesa norisi. Kopējie vidējie rādītāji ir 4,7 balles no 5.

Aptaujas dati rāda, ka visaugstāko vidējo vērtējumu izpelnījusies tiesas darbinieku attieksme (4,8 balles no 5) un kārtība tiesas sēdē (4,8 balles no 5), salīdzinoši zemāku novērtējumu saņēma iespēja ērti iepazīties ar lietas materiāliem.

Grafiks Nr. 4 “Vērtējums par saskarsmi ar tiesu un tiesas darbiniekiem 5 ballu skalā (vidējais vērtējums)”

1.1 Vērtējums par saskarsmi ar tiesu un tiesas darbiniekiem

Tiesu apmeklētāji anketās tika lūgti novērtēt tiesu darbu atbilstoši četriem vērtēšanas parametriem:

1. Viegli orientēties tiesas ēkā;
2. Iespējas sazināties ar tiesu;
3. Darbinieku attieksme;
4. Ērta iepazīšanās iespēja ar lietu materiāliem.

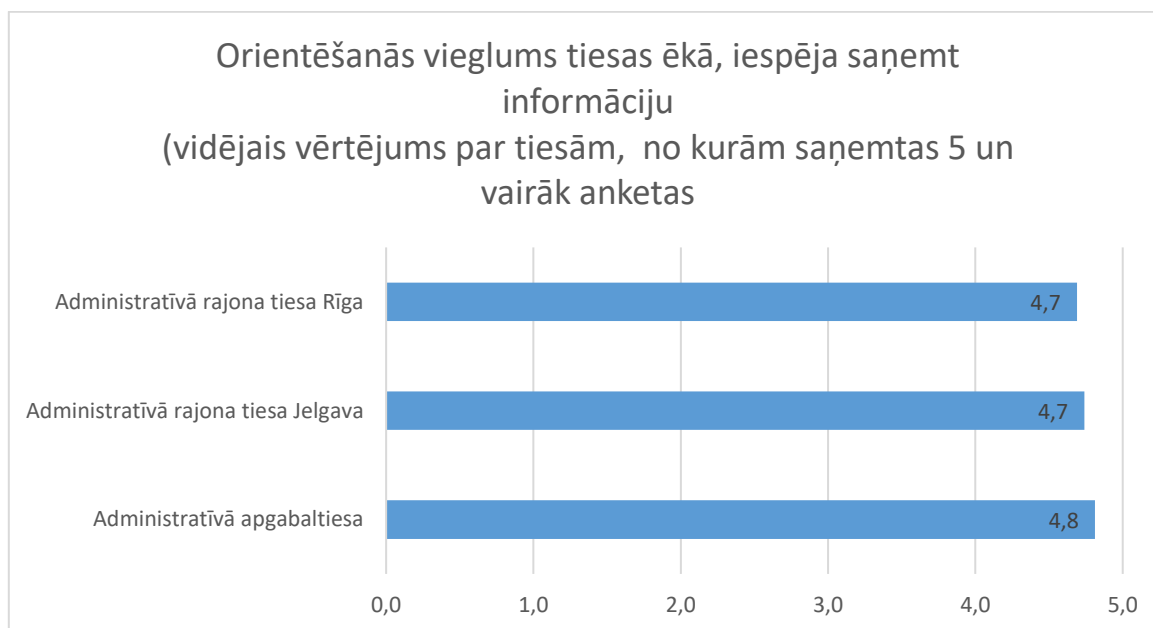
Šajā izvērtējumā tika apkopoti dati un informācija par tām tiesām, no kurām tika saņemtas 5 un vairāk aizpildītas aptaujas anketas.

1) Orientēšanās tiesas ēkā un iespēja saņemt nepieciešamo informāciju

Tiesu apmeklētājiem nav lielu problēmu saorientēties tiesu ēkā un/vai saņemt nepieciešamo informāciju. Kopējais vidējais vērtējums ir 4,7 balles no 5.

Visvairāk augstāko novērtējumu (4,8 balles no 5) saņēmusi Administratīvā apgabaltiesa, arī pārējās divas tiesas ir augstu novērtētas.

Grafiks Nr.5 "Orientēšanās vieglums tiesas ēkā, iespēja saņemt informāciju"

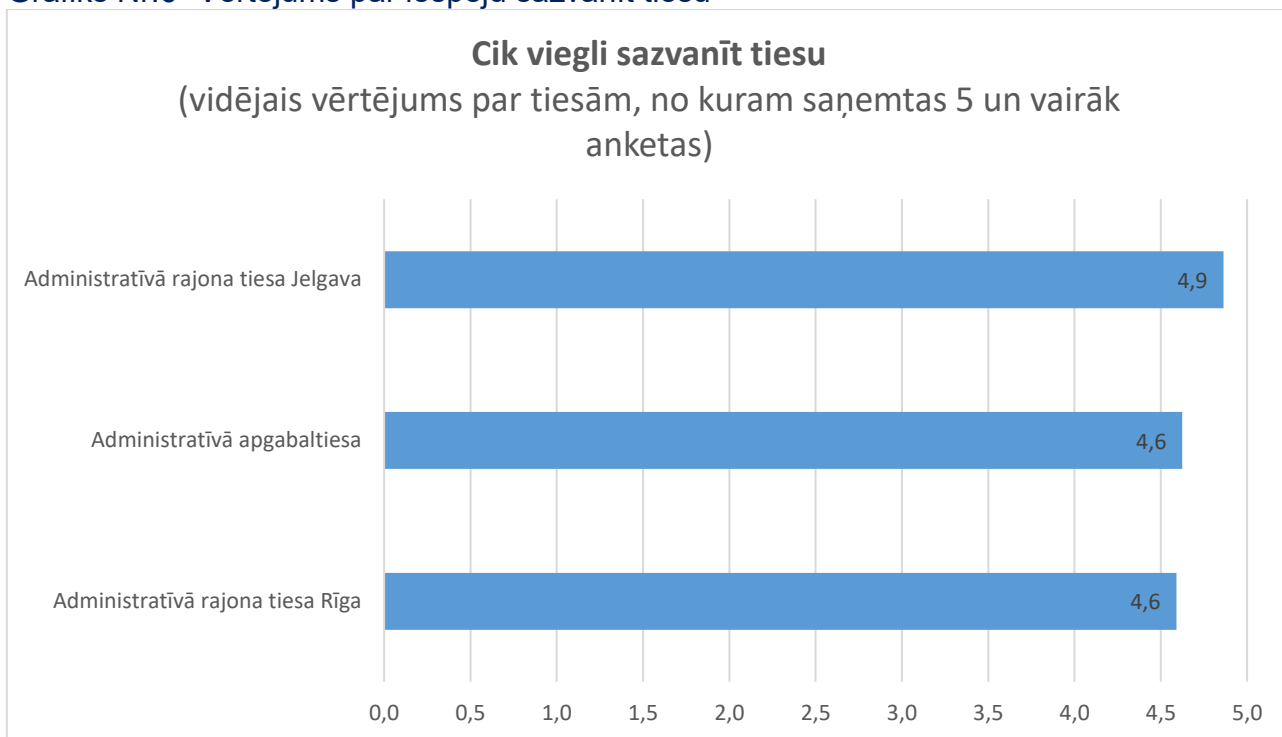

2) Iespēja sazināties ar tiesu

Aptaujas dati liecina, ka problēmas sazināties ar tiesu ir retas, kopējais vērtējums par visām tiesām ir 4,7 balles no 5.

Visaugstāko vidējo novērtējumu saņēmusi Administratīvā rajona tiesa Jelgavā, abas pārējās tiesas saņēmušas salīdzinoši zemāku vērtējumu.

Grafiks Nr.6 “Vērtējums par iespēju sazināties tiesu”

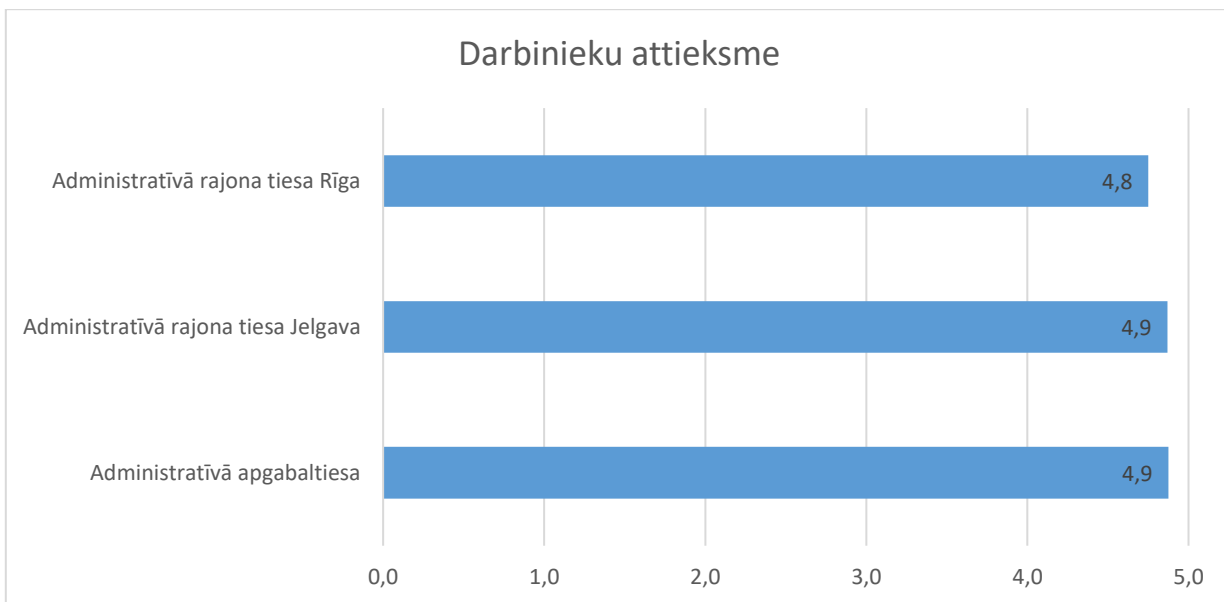

3) Darbinieku attieksme

Kopumā tiesu apmeklētāji augstu novērtējuši tiesu darbinieku attieksmi: par visām tiesām un visām procesu dalībnieku kategorijām vērtējums ir 4.8 balles no 5

Visaugstāko vidējo novērtējumu saņēmusi Administratīvā apgabaltiesa (4.9 balles no 5), arī abas pārējās ir labi novērtētas.

Grafiks Nr.7 “Vērtējums par darbinieku attieksmi”

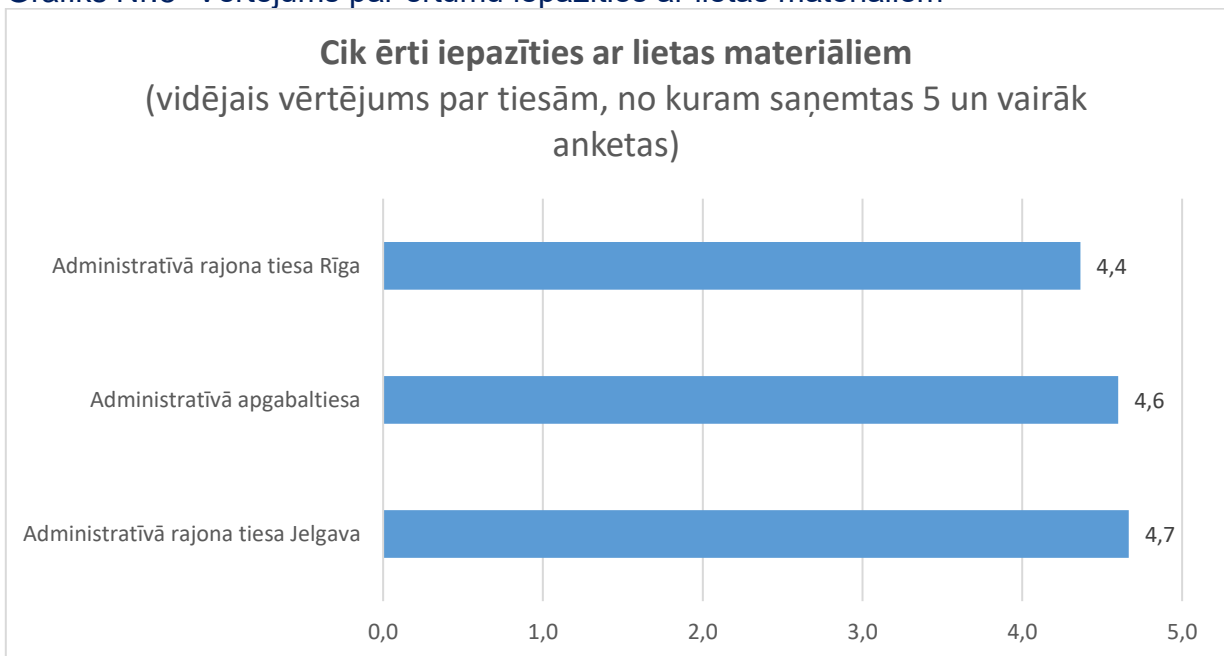

4) Ērta iepazīšanās ar lietas materiāliem

Anketas liecina, ka kopumā iespējas iepazīties ar lietas materiāliem tiesās tiek vērtētas kā viszemāk, taču tomēr pietiekami augstu - vidējais vērtējums: 4,5 balles no 5.

Augstāko vērtējumu saņēma Administratīvā tiesa Jelgavā (4,7 balles no 5) un zemāko Administratīvā rajona tiesa Rīgā (4,4 balles no 5).

Grafiks Nr.8 “Vērtējums par ērtumu iepazīties ar lietas materiāliem”

1.2 Vērtējums par konkrēta tiesas procesa kvalitāti

Tiesu apmeklētāji anketās tika lūgti novērtēt konkrētu tiesu procesu kvalitāti atbilstoši četriem vērtēšanas parametriem:

1. Precīzs tiesas sēdes sākuma laiks
2. Tiesneša attieksme
3. Tiesneša objektivitāte un neitralitāte
4. Saprotama procesa kārtība un tiesības.

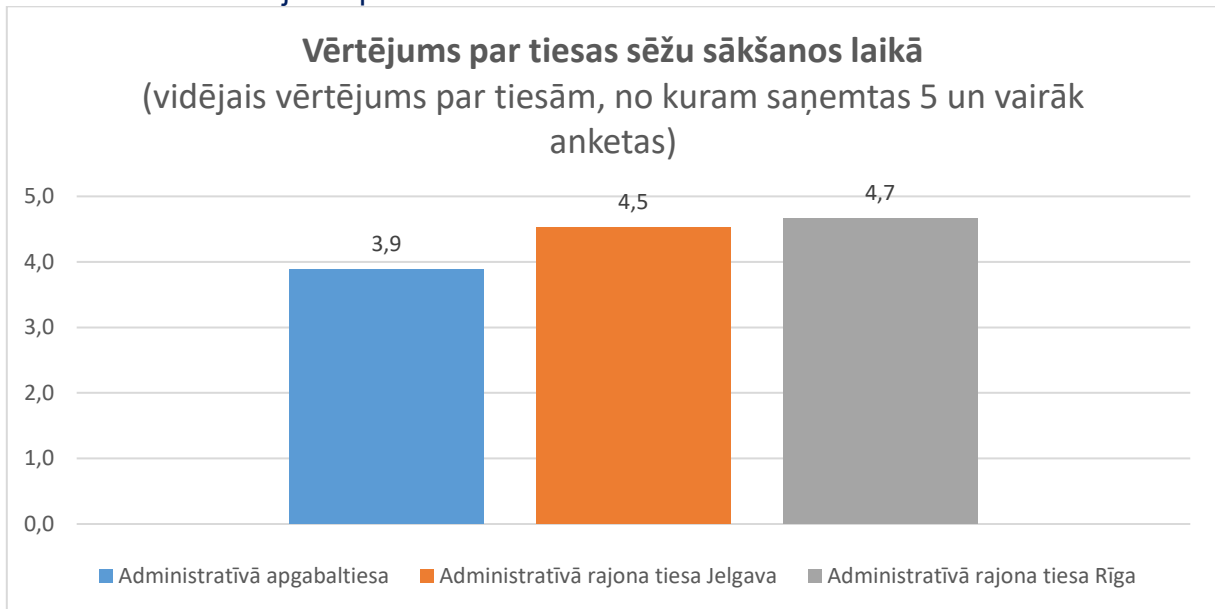
Šajā izvērtējumā tika apkopoti dati un informācija par tām tiesām, no kurām tika saņemtas 5 un vairāk aizpildītas aptaujas anketas.

1) Precīzs tiesas sēdes sākuma laiks

Aptaujas dati liecina, ka vidējais novērtējums kopā pa visām tiesām ir augsts: 4,5 balles no 5.

Visaugstākais vidējais vērtējums ir par Administratīvo rajona tiesu Rīgā, salīdzinoši zemāks vērtējums - par Administratīvo apgabaltiesu.

Grafiks Nr. 9 "Vērtējums par tiesas sēžu sākšanos laikā"

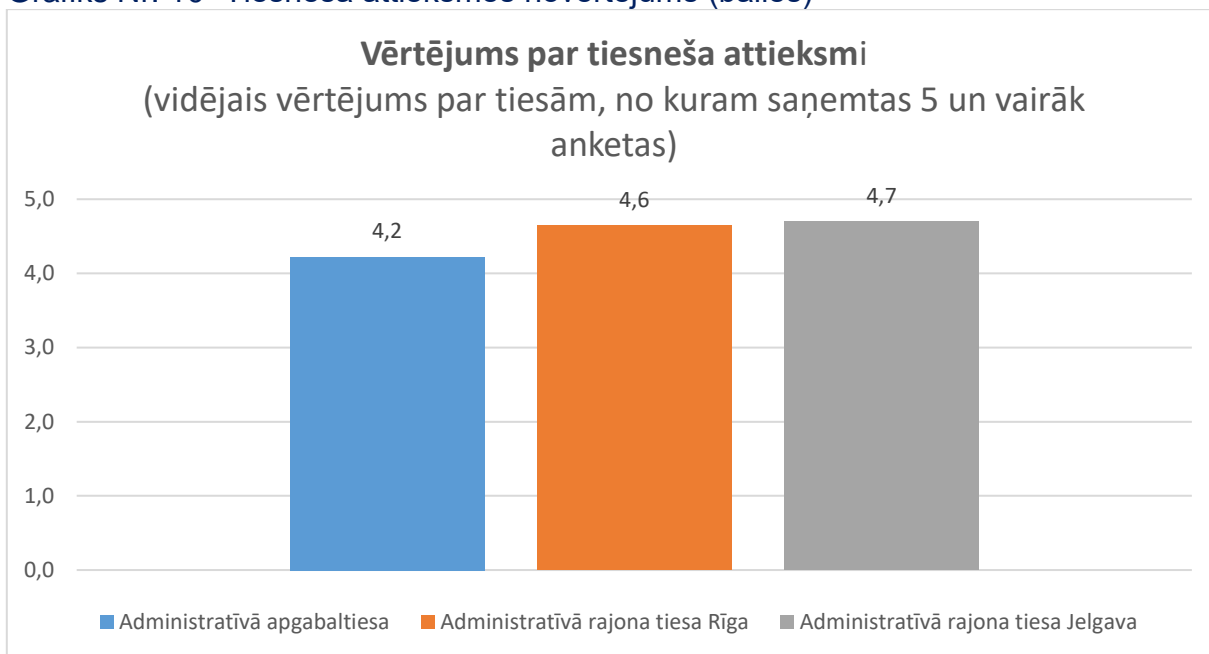

2) Tiesneša attieksme

Administratīvās tiesas apmeklētāji vidēji tiesnešu attieksmi novērtējuši augstu - ar 4,6 ballēm no 5.

Visaugstāko novērtējumu par tiesneša attieksmi saņēmusi Administratīvā rajona tiesa Jelgavā (4,7 balles no 5) un zemāku - Administratīvā apgabaltiesa.

Grafiks Nr. 10 "Tiesneša attieksmes novērtējums (ballēs)

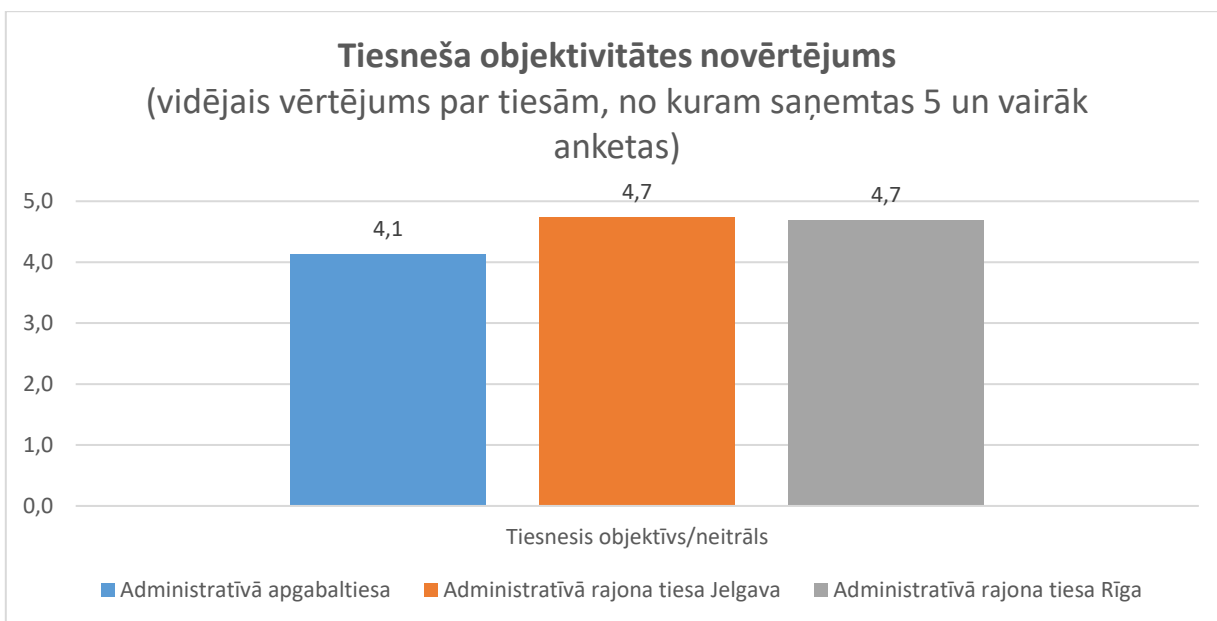

3) Tiesneša objektivitāte/neitralitāte

Anketu aizpildītāji tiesnešu objektivitāti/neitralitāti ir vidēji novērtējuši ar 4,6 ballēm no 5.

Visaugstāko vidējo novērtējumu par tiesneša attieksmi saņēma Administratīvās rajona tiesas Jelgavā un Rīgā, salīdzinoši zemāku - Administratīvā apgabaltiesa.

Grafiks Nr.11 "Tiesneša objektivitātes novērtējums"

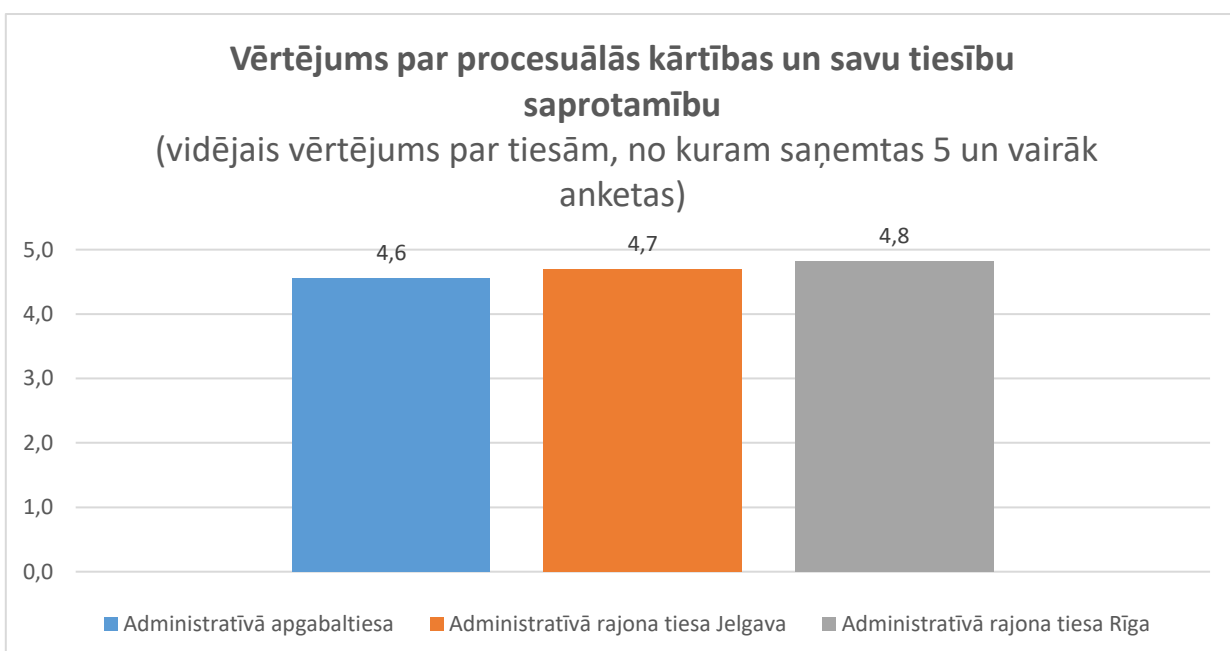

4) Saprotama kārtība un tiesības

Tiesu apmeklētāji procesuālās kārtības un savu tiesību saprotamību novērtējuši ar 4,8 ballēm no 5.

Visaugstāko vidējo novērtējumu saņēma Administratīvā rajona tiesa Rīgā un salīdzinoši zemāku – Administratīvā apgabaltiesa (4,6 balles no 5).

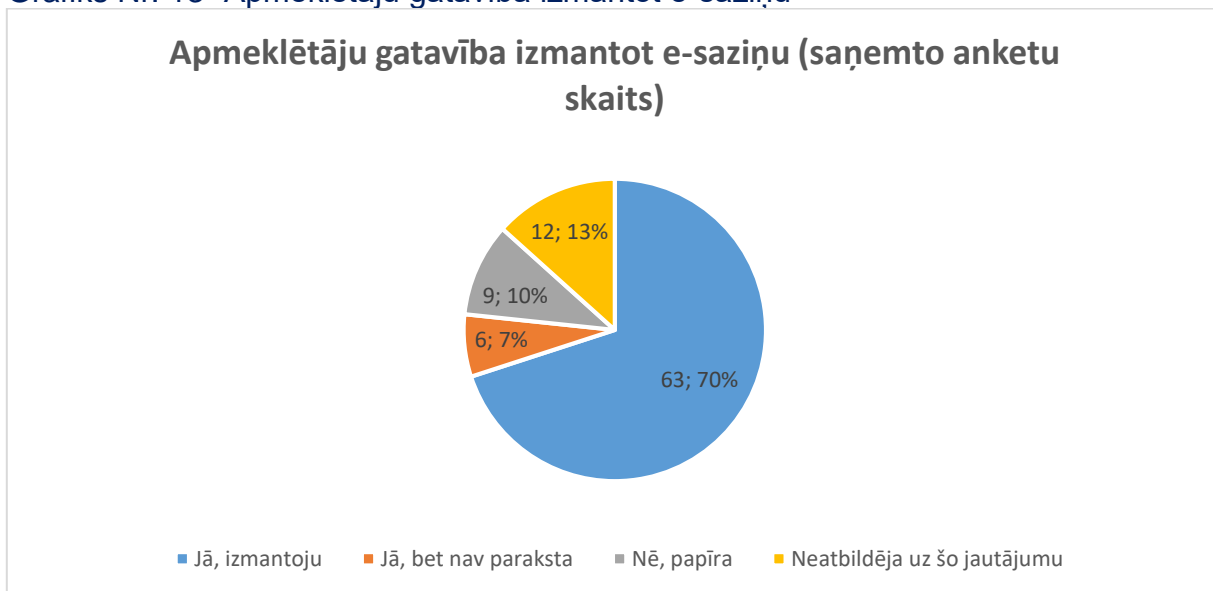
Grafiks Nr. 12 “Saprotama kārtība un tiesības”

2. Apmeklētāju gatavība elektroniskai saziņai

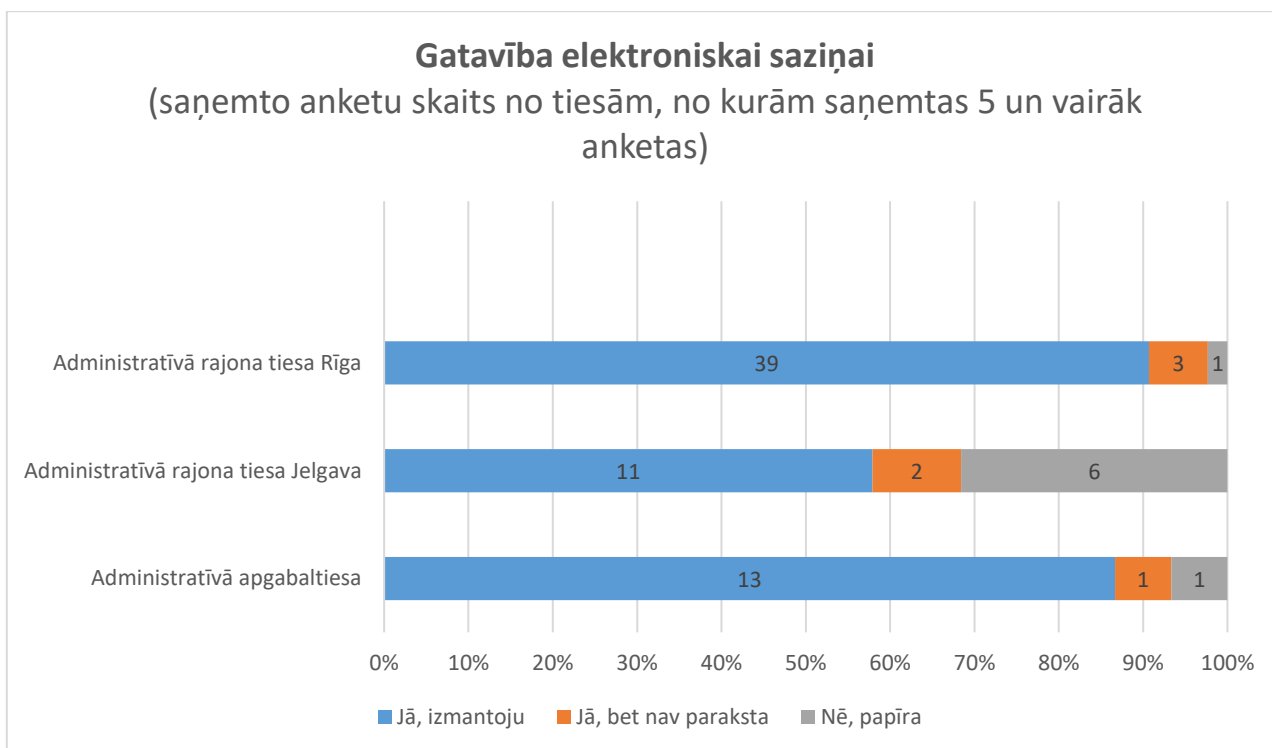
70% no respondentiem norādīja, ka tie izmanto iespēju elektroniski sazināties ar tiesu, 10% aptaujas dalībnieki norāda, ka labāk sazinātos ar tiesu "papīra formātā", taču 7% norāda, ka sazinātos ar tiesu elektroniski, bet tiem nav elektroniskā paraksta.

Grafiks Nr. 13 "Apmeklētāju gatavība izmantot e-saziņu"

Saskaņā ar aptaujas datiem, visvairāk Administratīvās rajona tiesas Rīgā apmeklētāji bija norādījuši, ka viņi elektroniski sazinās ar tiesu (39 respondenti).

Grafiks Nr. 14 "Cik daudz respondentu izmanto elektronisko saziņu ar tiesu"

3. Apmeklētāju rakstiskie komentāri

Kopā tika saņemts 25 komentāri no tiesu aptaujas dalībniekiem, kur tikai daži komentāri bija negatīvs, pārējie komentāri bija izteikti pozitīvi.

Aptaujas dalībnieki vairākkārtīgi slavēja tiesas procesa norisi, tiesnešu darbu (piemēri no anketām “Tiesas process skaidrs, mierīgs un nosvērts. Minētais mazina esošo stresu (atbildētājs)”. “Liels paldies par pacietību un profesionālu iztiesāšanu (pārstāvis)”.

Negatīvajā komentāros ir norādīts: “Varēja būt ūdens tiesas zālē (atbildētājs). Ja būtu bezmaksas kafija, tad būtu lielisks serviss (statuss nav norādīts)”.

Galvenie secinājumi

- 1) Apmeklētāju atsaucība aizpildīt aptaujas anketas par Administratīvās tiesas darbu nav augsta, kopumā tika saņemtas 90 aizpildītas aptaujas anketas.
- 2) Neviena anketa netika saņemta no Administratīvās rajona tiesas Liepājā.
- 3) Divās tiesās tika saņemtas mazāk kā 5 aizpildītas aptaujas anketas - Administratīvā rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama un Administratīvā rajona tiesas Valmierā.
- 4) Visaugstākā apmeklētāju atsaucība un iesniegtais anketu skaits - Administratīvā rajona tiesa Rīga, tika saņemtas 45 aizpildītas aptaujas anketas.
- 5) Starp anketēšanas dalībniekiem īpaši aktīvi ir tie cilvēki, kuri bija ieradušies, lai apmeklētu konkrētu tiesas sēdi (75% no respondentiem). Tāpat salīdzinoši aktīvi anketu aizpildītāji bija advokāti vai pārstāvji (32 no 90 respondentiem).
- 6) Aptaujas dalībnieki kopumā augstu novērtē savu saskarsmi ar Administratīvo, tiesu darbiniekiem un tiesas procesa norisi.
- 7) Aptaujas dati rāda, ka visaugstāko vidējo vērtējumu saņēma darbinieku attieksmes vērtējums (4,8 balles no 5) un tiesas procesa norise (4,8 balles no 5), salīdzinoši zemāks vērtējums ir par to, cik ērti iepazīties ar lietas materiāliem - 4,5 balles no 5.
- 8) No anketu aizpildītājiem visvairāk Administratīvās rajona tiesas Rīgā apmeklētāji izmanto elektronisko saziņu ar tiesu.
- 9) Kopā tika saņemti 25 komentāri no tiesu aptaujas dalībniekiem par saskarsmi ar tiesu un tiesas procesa norisi. Tiesu darbs tiek vērtēts pozitīvi!